

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/270/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213222801
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4213222801.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a členiek senátu JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Eriky Madarászovej v právnej veci žalobkyne: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140, zastúpenej advokátskou kanceláriou HMG & PARTNERS s.r.o., Štefanovičova 12, Bratislava, proti žalovaným: 1/ V. Z., nar. XX.XX.XXXX, 2/ F. Z., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom Y. XXX, N., o zaplatenie 7.120,14 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 14C/537/2014-60 zo dňa 2.3.2015, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom čiastočne vyhovel žalobe žalobkyne a žalovaným v rade 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi spoločne a nerozdielne sumu 5.576,41 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,50 % ročne zo sumy 3.552,90 € od 17.9.2013 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trov konania rozhodol tak, že žalovaným uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania titulom súdneho poplatku v sume 241,85 € a titulom trov právneho zastúpenia v sume 333,25 € k rukám právneho zástupcu žalobkyne a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 52 ods. 1,2, § 53 ods. 1,5, § 54 ods. 1,2 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a) zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, § 120 ods. 3 OSP. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu mal za preukázané, že dňa 2.3.2009 uzatvorili účastníci konania zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 003096382R, na základe ktorej bol žalovaným v rade 1/ a 2/ poskytnutý úver do výšky úverového rámca vo výške 4.000,- €. Zmluvné strany sa dohodli na úročení úveru úrokovou sadzbou 15,80 % ročne, pričom RPMN bola v zmluve ustálená vo výške 19,18 %. Celkové náklady dlžníkov spojené s úverom boli vyčíslené vo výške 2.012,80 €. Žalobca z dôvodu neplnenia zmluvných podmienok žalovanými písomným podaním zo dňa 16.12.2010 žalovaným v rade 1/ a 2/ oznámil, že ku dňu 15.12.2010 zosplatnil poskytnutý úver. Záväzok dlžníkov vyčíslil na sumu 4.340,10 € a vyzval ich na zaplatenie dlžnej sumy do 27.12.2010. Žalovaní dlžnú sumu v stanovenej lehote neuhradili. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala zaplatenia sumy titulom pohľadávky voči žalovaným v rade 1/ a 2/, ktorú vyčíslila k 16.9.2013 na sumu vo výške 7.120,14 €, ktorá pozostáva z dlžnej istiny vo výške 3.552,90 €, dlžného úroku vo výške 2.058,31 €, dlžného úroku z omeškania vo výške 1.288,12 € a dlžných poplatkov vo výške 220,81 €. Ako vyplynulo z prehľadu finančných operácií, v tomto prehľade žalobkyňa vyčíslila aktuálnu výšku svojej pohľadávky voči žalovaným v období od 3.3.2009 do 16.9.2013. Z predloženého prehľadu finančných operácií, ku dňu zosplatnenia úveru 15.12.2010 pohľadávka žalobkyne voči žalovaným predstavovala sumu vo výške 4.338,02 €, ktorá suma pozostávala zo sumy dlžnej istiny vo výške 3.552,90 €, dlžných úrokov vo výške 514,58 €, dlžných úrokov z omeškania vo výške 49,73 € a dlžných poplatkov vo výške 220,81 €. Po zosplatnení úveru žalobkyňa navyšovala dlžnú sumu o zmluvný úrok a úrok z omeškania, keď ku dňu

16.09.2013 z prehľadu finančných operácií vyplynulo, že k tomuto dňu vyčíslila svoju pohľadávku titulom zmluvného úroku vo výške 2.058,31 € a titulom úroku z omeškania vo výške 1.288,12 €. Súd posúdil záväzkovoprávny vzťah medzi stranami ako spotrebiteľský vychádzajúc zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalovaným v rade 1/ a 2/ poskytnutý úver. Keďže žalovaní poskytnutý úver riadne a včas nesplácali, žalobkyňa poskytnutý úver ku dňu 15.12.2010 predčasne zosplatnila a vyčíslila svoju pohľadávku voči žalovaným. Vyššie uvedené skutočnosti žalovaní nepopierali, preto súd ďalšie dokazovanie v tejto časti nevykonával a žalovaných v 1/ a 2/ rade zaviazal na zaplatenie dlžnej sumy vyčíslenej ku dňu predčasného zosplatnenia úveru (t.j. k 15.12.2010) celkovo vo výške 5.576,41 € (dlžná istina k 15.12.2010 vo výške 3.552,90 € + dlžný zmluvný úrok k 15.12.2010 vo výške 514,58 € + vyčíslený poplatok k 15.12.2010 vo výške 220,81 € + vyčíslený úrok z omeškania k 16.9.2013 vo výške 1.288,12 €), v ktorej časti považoval uplatnený nárok za dôvodný. Súd priznal žalobkyni i uplatnený úrok z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 3.552,90 € (suma dlžnej istiny) za čas od 17.9.2013 do zaplatenia, ktorý nepresahoval výšku zákonného úroku z omeškania vyplývajúcu z ust. § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.. Pokiaľ ide o uplatnený zmluvný úrok vo výške 15,80 % ročne za obdobie od 16.12.2010 do 16.9.2013 a od 17.9.2013 do zaplatenia, súd v tejto časti považoval návrh za nedôvodný a žalobu v tejto časti zamietol. Dôvodil tým, že žalobkyňa má nárok na zmluvný úrok len do času účinkov vyhlásenia splatnosti úveru (ktorej zmysel spočíva v predčasnom zosplatnení záväzku dlžníka z dôvodu porušovania zmluvných povinností dlžníkom), pretože týmto jednostranným právnym úkonom sa pohľadávka veriteľa predčasne stáva splatnou v celom rozsahu. Vzhľadom aj na účel zmluvného úroku, ktorým je odplata za poskytnuté peňažné prostriedky, vyhlásením splatnosti úveru poskytnutého na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, stratila žalobkyňa právo uplatňovať si zmluvné úroky aj naďalej. Podľa názoru súdu dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých finančných prostriedkov platia len do splatnosti dlhu a od splatnosti úveru je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami. V danej veci žalobkyňa pristúpila k vyhláseniu splatnosti úveru a tým treba považovať celý dlh za splatný a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. V tejto súvislosti súd poukazuje i na ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa zmluvné dojednanie, ktoré by zaviazovalo žalovaných v rade 1/ a 2/ k plateniu zmluvných úrokov aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, odchyľovalo od zákona v neprospech spotrebiteľa, pretože by zhoršilo jeho postavenie. S poukazom na uvedené súd návrh v časti uplatneného zmluvného úroku za obdobie od zosplatnenia úveru do zaplatenia zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p., tak, že žalobkyni, ktorá mala v konaní celkový úspech rozsahu 56,64 % (úspech 78,32 % a neúspech 21,68 %,) priznal náhradu zaplateného súdneho poplatku vo výške 241,85 € (56,64 % zo sumy 427,-€) ako aj náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 333,25 € (odmenu za 2 úkony právnej služby po 237,37 € (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd), 2 x režijný paušál po 7,81 € (rok 2013) a náhradu DPH; z toho 56,64 %). Súd nepriznal žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby spolu s režijným paušálom a náhradou DPH - vyjadrenie k výzve súdu zo dňa 21.3.2014 z dôvodu, že súd uplatnenú náhradu za tento úkon nepovažoval za účelne vynaložené trovy konania. Súd mal za to, že žalobkyňa mala uplatnenú pohľadávku podrobne špecifikovať a doložiť listinnými dôkazmi už v podanom návrhu na začatie konania, pričom doplnenie návrhu v uvedenom rozsahu až na základe výzvy súdu nepredstavuje v konaní zo strany žalobkyne účelne vynaložené trovy konania.

2. Proti tomuto rozsudku do zamietajúceho výroku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá žiadala rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Uviedla, že súd svoje rozhodnutie v zamietajúcej časti odôvodnil tým, že má za to, že úroky z úveru patria žalobkyni len do splatnosti istiny. Uvedené odvíja od skutočnosti, že zmluvné úroky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť použité finančné prostriedky, t.j. spolu s istinou. Súd tvrdil, že žalobkyni nemohol priznať riadne úroky aj po splatnosti úverovej istiny, pretože po splatnosti sa istina úveru zmluvne neúročí a žalobkyni prislúchajú len úroky z omeškania. S týmto právnym názorom žalobkyňa nesúhlasí. Poukázala na odlišnosť oboch inštitútov- riadnych úrokov a úrokov z omeškania. Zatiaľ čo úrok z úveru je cena peňažných prostriedkov, ktoré dáva poskytovateľ úveru do dispozície toho, kto úver prijíma na dohodnutú dobu, úrok z omeškania je sankcia za to, že dlžník mešká so splnením peňažného záväzku. Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku v dvoch rovinách: vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote ako aj zaplatiť požadované úroky. Ak si dlžník nesplní tieto svoje povinnosti včas, dostane sa do omeškania. Keďže ide o dva rozdielne inštitúty treba vychádzať z toho, že pri omeškani s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru ako aj na

úrok z omeškania. Preto aj v tejto veci má nárok na riadny úrok z úveru aj za dobu po konečnej splatnosti úveru až do doby skutočného splatenia úveru. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR R 59/1998 ako aj na rozhodovacia prax súdov (rozhodnutia KS v Žiline ap.zn.5Co/179/2014 a KS v Trnave 23Co/199/2013, KS v Prešove sp.zn.14Co/83/2012).

3. Žalovaní sa k odvolaniu písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobkyne (§ 379 a § 380 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcej časti je potrebné v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. V prejednávanej veci bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že strany sporu uzatvorili dňa 02.03.2009 zmluvu o splátkovom úvere v zmysle ktorej žalobkyňa poskytla žalovaným úver do výšky 4.000 eur, ktorý sa žalovaní zaviazali spoločne a nerozdielne splátiť 60. mesačnými splátkami po 96,89 eura pri úrokovej sadzbe 15,80% ročne, s RPMN vo výške 19,18% a priemernej hodnote RPMN vo výške 20,09%, pričom splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na 03.04.2009 a konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 03.03.2014. Celkové náklady dlžníka spojené s úverom boli vyčíslené na sumu 2.012,80 eura. Žalobca z dôvodu neplnenia zmluvných podmienok žalovanými v písomnom podaní zo dňa 16.12.2010 žalovaným oznámil, že ku dňu 15.12.2010 zospoplatnil poskytnutý úver, pričom záväzok dlžníkov vyčíslil na sumu 4.340,10 € a žalovaných vyzval na zaplatenie dlžnej sumy do 27.12.2010. V tomto smere odvolací súd záver súdu prvej inštancie, že medzi stranami ide o občianskoprávny vzťah, považoval za správny. Aj podľa názoru odvolacieho súdu z obsahu predmetnej zmluvy nesporne vyplýva, že ide o spotrebiteľský úver- bezúčelový (bod I. zmluvy) a preto sa na tento právny vzťah vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka a zákon 250/2007 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, ako to v dôvodoch napadnutého rozsudku konštatoval súd prvej inštancie. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie správne posúdil zmluvu o splátkovom úvere uzatvorenú stranami sporu ako spotrebiteľskú zmluvu s tým, že v danom prípade ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere a v tomto smere sa odvolací súd stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie a odvolanie žalobkyne považuje v tejto časti za nedôvodné. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že dňa 01.04.2015 nadobudla účinnosť novela ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ku ktorému bola pripojená veta, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Táto novela bola prijatá zákonom č. 102/2014 Z. z. a v podstate reagovala na ustálenú rozhodovacia prax súdov pri použití noriem Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských zmluvách. Tento záver odvolacieho súdu je v súlade so záverom rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. apríla 2015 sp. zn. 3MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenia § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, sa prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, toto ustanovenie sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

6. Odvolací súd však za predčasné a zatiaľ nesprávne považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti, pretože dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie vo zvyšku žalobu zamietol považuje sčasti za nesprávne ale aj nedostatočne odôvodnené. V tomto smere odvolací súd poukazuje v prvom rade na to, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti nie je možné zistiť, na základe čoho dospel k záveru, že žalobcom poskytnuté finančné prostriedky sa úročia iba do konca predčasnej splatnosti úveru, v danom prípade do dňa 15.12.2010. Súd prvej inštancie v tomto smere neuviedol akým právnym predpisom sa riadil a na základe čoho prijal záver, že po spoplatnení celej sumy zostatku úveru nepatrí žalobcovi zmluvný úrok a je možné mu priznať iba úrok z omeškania. Predčasnú splatnosť úveru vyhlásil žalobca z dôvodu neplnenia povinnosti dlžníkov riadne poskytnutý úver splácať. Ak by od momentu predčasnej splatnosti úveru už dlžník nebol povinný platiť úroky potom by veriteľovi nebola priznaná odplata (odmena) a za poskytnutie finančných prostriedkov by už dlžník neplatil žiadnu sumu. Predčasná splatnosť úveru je sankciou za porušenie povinností dlžníka. Odvolací súd poukazuje na to, že úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru (pôžičky) predstavujú odplatu (odmenu) za užívanie požičanej istiny. Občiansky zákonník a ani iný právny predpis neustanovuje, za akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Vzhľadom na uvedené nemožno vylúčiť, aby si zmluvné strany v rámci zmluvnej autonómie (pokiaľ ide o dobu, na ktorú sa úroky dojednávajú) dohodli úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškani so splnením svojho záväzku, pretože istinu v zjednanej lehote splatnosti veriteľovi nevráti. Tomuto záveru zodpovedá i to, ako sú právnou teóriou a rozhodovacou praxou súdov vnímané inštitúty zmluvných úrokov a úrokov z omeškania. Zatiaľ čo zmluvné úroky sú

odmenou za užívanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania so splatením istiny a na rozdiel od zmluvného úroku ich môže veriteľ požadovať, i keď neboli dojednané (§ 517 ods. 2 OZ). Pritom platí, že môžu existovať popri sebe.

7. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie ďalej prijal záver, že zmluvný úrok aj úrok z omeškania sa neúročia, sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ), ktoré sa ďalej neúročí. Uvedený záver súdu prvej inštancie odvolací súd považoval za správny, keďže Občiansky zákonník nepriznáva úroky z omeškania z príslušenstva pohľadávky teda z úrokov. V tomto smere sa súd prvej inštancie však nevysporiadal s tvrdením žalobkyne, že v úverových podmienkach si zmluvné strany dohodli, že splatné úroky a poplatky sa dňom ich splatnosti stávajú súčasťou istiny, ktorá je potom ďalej úročená ako istina. V konaní bolo preto potrebné, aby sa súd prvej inštancie zaoberal tým, či bolo z hľadiska spotrebiteľského práva možné, aby sa strany - dlžník je spotrebiteľom, dohodli tak, že úroky sa dňom ich splatnosti pripíšu k istine úveru a stávajú sa jej súčasťou. V ďalšom konaní sa preto bude súd zaoberať tým, či k takejto dohode medzi stranami došlo a či ide o platné dojednanie.

8. Vzhľadom k vyššie uvedeným dôvodom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania podľa § § 389 ods. 1 písm.b) CSP zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 CSP). V ďalšom konaní sa súd prvej inštancie bude opätovne zaoberať vecou samou, vykoná dokazovanie vo vyššie naznačenom smere. Vo veci opätovne rozhodne, pričom sa vysporiada aj s námietkami žalobkyne uvedenými v podanom odvolaní.

9. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).